

13. Маслоу А. Мотивация и личность [Текст] / А. Маслоу. – СПб.: Евразия, 1999. – 479 с.
14. Тoffлер А. Третья волна [Текст] / А. Тoffлер. – М., 1999. – С. 388.
15. Гэлбрайт Дж.К. Новоеиндустриальное общество [Текст] / Дж. К. Гэлбрайт. – М.: Прогресс, 1969. – 480 с.
16. Ильин В.В. Философия истории / В. В. Ильин. – М., 2003. – С. 27.
17. Вильховченко Э. Прогресс труда на современном этапе НТР (соотношение детерминизма технологического, организационного и социокультурного) (статья вторая) / Э. Вильховченко // Мировая экономика и международные отношения. – 1992. – № 10. – С. 39-40.
18. Инглхарт Р. Постмодерн: меняющиеся ценности и изменяющиеся общества / Р. Инглхарт // Политические исследования. – 1997. – № 4. – С. 11-32.

References

1. Kriukov V. V. Fenomen tselestoi v culture. [Tekst] / V. V. Kriukov. – Novosibirsk : 1990. – С. 78-79.
2. Medvedev N. P. Pereotsenka tselestoi kak sotsial'noi fenomen. / N. P. Medvedev. – Stavropol': 1995. – С. 24-25.
3. Miasnikova L. A., Frid M. I. Postmodern kommertsii (transformatsiia kommertsii v sovremennom obshchestve) [Tekst] / L. A. Miasnikova, M. I. Frid. – Spb., 2001. – С. 31-107.
4. Senkevich A. V. Tselestoi aspekt sud'by cheloveka v usloviyakh globalizatsii / A. V. Senkevich // Filosofiia i budushchee tsivilizatsii: tezisy, doklady i vystupleniia IV Rossiiskogo kongressa (Moskva, 24–28 maia 2005 g.), v 5 t. – М.: 2005. – С. 313.
5. Nazarchuk A. V. Etika globaliziruiushchegosia obshchestva. [Tekst] / A. V. Nazarchuk. – М., 2002. – С. 224.
6. Skidin O. L. Sotsial'ni tehnologii v upravlinni zakladamy osvity: avtoref. dys. doktora sots. nauk : 22.00.06 [Rukopys] / O. L. Skidin. – К.: Kyivs'kyi natsional'nyi universytet. Tarasa Shevchenka, 2001. – 44 s.
7. Inozemtsev V. L. Perspektivy postindustrial'noi teorii v meniaiushchemsia mire [Tekst] / V. L. Inozemtsev // Novaia postindustrial'naia volna na Zapade. Antologiiia. – М., 1999. – С. 34.
8. Draker P. Postkapitalisticheskoe obshchestvo [Tekst] / P. Draker // Novaia postindustrial'naia volna na Zapade. Antologiiia / [pod red. V. L. Inozemtseva]. – М., 1999. – С. 89.
9. Ing'legart R. Kul'turnyi sdvig v zrelom industrial'nom obshchestve / R. Ing'legart // Novaia postindustrial'naia volna na Zapade : Antologiiia ; [pod red. V. L. Inozemtseva]. – М., 1999. – С. 252-253.
10. Drucker P.F. Landmarks of Tomorrow. New Brunswick (US) [Text] / P.F. Drucker–L. (UK), 1996. – P. 127–128.
11. Modernizatsiia vyshchoi osvity Ukrainy I Bolons'kyi protsess : Materialy do pershoi leksi [Tekst] / Uklad. M. F. Stepko, Y. Y. Boliubash, K. M. Levkiv'skyi, U. V. Sukharnikov ; vidp. red. M. F. Stepko. – К.: Izd., 2004. – 26s.
12. Inozemtsev V. L. "Klassi ntelktualov" v postindustrialnom obshchestve [Tekst] / V. Inozemtsev // Sotsiologicheskie issledovaniia. – 2000. – № 6. – С. 69.
13. Maslow A. Motivatsiia i lichnost [Tekst] / Maslow. – Spb.: Evroaziia, 1999. – 479 s.
14. Toffler A. Tretia volna [Tekst] / A. Toffler – М., 1999. – С. 388.
15. Gelbraйт J. K. Novoe industrialnoe obshchestvo [Tekst] / J. K. Gelbraйт. – М.: Progress, 1969. – 480 s.
16. Ilin V. V. Filosofiia istorii / V. V. Ilin – М., 2003. – С. 27.
17. Vilkhovchenko E. Progress truda na sovremennom etape NTR (sootnosheniie determinisma tekhnologicheskogo, organizatsionnogo i sotsiokulturnogo) (stattiia vtoraiia) / E. Vilkhovchenko // Mirovaia ekonomika i mezhdunarodnye otnosheniia. – 1992. - #10. – С. 39-40.
18. Ing'lgart R. Postmodern: meniaiushchiesia tselestoi i izmeniaiushchiesia obshchestva / R. Ing'lgart // Politicheskie issledovaniia. – 1997. – № 4. – С. 11-32.

Dmytrenko M. Y., Ph.D., Associate Professor, Head of Social Sciences and Humanities Department, Cherkassy Banking Institute of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Ukraine, Cherkassy), - dmytrenko@ukr.net

Constructive and Destructive Senses of Modern Corporate Culture: Revaluation of Values

The article deals with the problem of constructive and destructive senses of modern corporate culture. The research of the values manifested in the objective and the subjective, especially in their importance for the subject, enables to widen the knowledge of the abilities of the values, mechanisms of their influence on the life and

activities of the society and an individual, their active position in their creative impersonation. The author of the article distinguishes social factors which have led to the transition to the sphere of values and proves the fact that the form and nature of the system of values is developed under the influence of a variety of factors. The most important ones are the peculiarities of the business, political and social traditions of the country and personal views and intentions of the management. The analysis of social phenomenon helped to outline the main values of corporate culture of the modern society. These values determine behavioral style, communication style and the level of motivation.

Keywords: corporate culture, corporate values, standards of values, modern society, revaluation

Дмитренко М. Й., доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Черкаського інститута банківського дела УБД НБУ (Україна, Черкаси), - dmytrenko@ukr.net

Конструктивные и деструктивные смыслы современной корпоративной культуры: переоценка ценностей

Статья посвящена проблеме конструктивных и деструктивных смыслов современной корпоративной культуры. Исследование ценностей в проявлениях объективного и субъективного, особенно в аспекте их предметности для субъекта, позволило расширить представление о возможностях ценностей, механизмах их влияния на жизнедеятельность общества и личности, на их активность в творческом перевоплощении самих себя и окружающего мира. Автор статьи определяет социальные факторы, приведшие к переходу к ценностной сфере. Подтверждается мысль о том, что форма и содержание системы ценностей корпорации формируется под влиянием многих факторов, наиболее важными среди которых являются особенности конкретного бизнеса, политические и социальные традиции страны и личные взгляды и устремления руководящего звена. Анализ социальных феноменов дал возможность выделить основные ценности корпоративной культуры современного общества. Заданные ценности определяют стили поведения, стили общения с коллегами и клиентами, уровень мотивации и активности.

Ключевые слова: корпоративная культура, корпоративные ценности, ценностные нормы, современное общество, переоценка ценностей.

* * *

УДК 141.333 + 130.2

Кравічник Г. О.

докторант кафедри філософії, Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди (Україна, Харків), gileya.org.ua@gmail.com

АВТОР І СПІВАВТОРИ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ В КУЛЬТУРІ ПІЗЬНОГО МОДЕРНУ І ПОСТМОДЕРНУ

В культурі пізнього Модерну і постмодерну філософська проблема автора і авторства художнього тексту характеризується дискусійним характером. На зміну традиційній однозначній трактовці концепту автора, як людини, що створює власне повідомлення, приходить освячення його контекстальності і множинності, що пов'язано з неоднозначним ставленням гуманітарної науки до природи художнього тексту, до закритості або відкритості його смислових границь, а також до самої потенційної можливості ідентифікації автора тексту. Концепт, що розглядається, до певної міри деперсоналізується, продукуючи свій текст. Він постійно запрошує реципієнта до переписування, інтерпретації та активної участі в конструюванні нових смислів як прояву процесу самопізнання.

Ключові слова: автор, художній текст, Модерн, постмодернізм, множинність, інтерпретація.

Постановка проблеми. Філософське осмислення концепту автора з'являється ще в античні часи, як проблема ідентифікації текстів. С.С. Аверінцев зазначав, що автор (від лат. auctor – винний, створювач) і авторство є термінами, що виражають специфічне відношення до письмового тексту, як власного, створеного самим “творцем” [1]. В період пізнього Модерну і постмодерну цей концепт піддається переосмисленню. Акцент зміщується з індивідуально-особистісних і соціально-психологічних аспектів його змісту – на аспекти дискурсивно-текстологічні. В рамках вказаного відходу змінюється статус імені автора: зберігаючи всі параметри ідентифікації, воно, тим не менш, не співпадає а ні з дескрипцією, а ні з десігнацією, тому що асоціює власне ім'я не стільки з

персоною, скільки з текстовим масивом, що адресовано цій персоні. При цьому фокус уваги прикуто не на біографію індивіда, а на спосіб буття текстів. Література перестає бути предметом аналізу філософів, а стає простором, де філософія народжується [2, с. 14]

Культурно-філософський і філософсько-антропологічний аналіз художніх текстів, створюваних людиною, дозволяє визначити специфічні риси відображення особистості, процесу її пізнання і самопізнання в ході написання і сприйняття художнього слова. Це є особливо актуально для вказаного періоду розвитку культури, оскільки вони декларують принципову відкритість тексту, наявність загального культурного фонового гіпертексту, множинність інтерпретацій повідомлення, що міститься в тексті, його авторів і, навіть, неможливість встановлення автору, тобто “смерть автора” (смерть суб’єкта).

Метою цього дослідження є виявлення фігури автора і співавторів художніх текстів в культурі пізнього Модерну і постмодерну.

Аналіз досліджень і публікацій. Розгляду питань, пов’язаних з авторством текстів, зокрема, художніх, починаючи ще з дев’ятнадцятого сторіччя, присвячено значну кількість робіт дослідників, які вивчали ці проблеми з точки зору літературознавства, семіотики, структуралізму, культурології, філософії, психології, тощо. Серед науковців, що приділяли увагу цим проблемам, можна назвати С.С. Аверінцева, Р. Барта, М.М. Бахтіна, Ж. Деріда, У. Еко, Ю. Крістеву, Ю. Лотмана, К. Леві-Строса, М. Фуко, Р. Шарт’є та інших.

Основний матеріал. Концепт автора є важливим для індивідуалізації в історії ідей, знань, літератур, а також в історії філософії і наук [3]. Художні тексти є невід’ємною частиною повсякденного життя будь-якої людини. Створення і сприйняття текстів дає можливість звернутися до філософської проблеми неоднозначності, полівалентності, невпорядкованості, що турбують модерну людину європейської культури з моменту перегляду свого погляду на непохитність традиційного Порядку. Якщо людина схильна сумніватися щодо істинності і значення реального світу, то вигаданий світ художнього твору завжди наділяється певним смислом: “авторська сутність присутня зовні – як фігура творця і всередині – як набір інструкцій для читання” (переклад наш – Г.К.) [4, с. 218]. В просторі вже існуючих текстів, автор створює певну модель, форму, де існує система відносин на семантичному, синтаксичному, фізичному, емотивному, на рівні ідеологічного змісту тощо [5, с. 6]. Реципієнт сприймає і приймає авторське повідомлення діалогічно, оскільки активно пізнає його смисли, вкладає свої смисли і дає свою етичну оцінку світу, що презентовано в оригінальному тексті.

Існують багатозарові взаємні зв’язки між автором художнього тексту, його читачем (глядачем, слухачем), суспільством, де живуть автор і реципієнт, сучасними їм субкультурами, політичним режимом з характерною для нього пропагандою і ідеологією, а також, власне, культурою в цілому. Ще в середині двадцятого сторіччя багато дослідників прийшли до висновку, що фігура, що сприймає художній текст є його співавтором. Відносини між ними можна назвати суб’єкт – суб’єктивними. Л.В. Сафронова пише, що “в ході рецепції художнього

твору іде постійне формування авторсько-читацьких залежностей, в тому числі “конкурентної боротьби” письменника і читача, не завжди, однак, відрефлексованої навіть самим біографічним автором і тим більш читачем” (переклад наш – Г.К.) [6, с. 18]. Дослідниця також зазначає, що істинна семантика і стиль текстів продуцента технічно комбінується з народним і інтелектуальним фольклором для досягнення максимально об’ємної самоідентифікації одночасно декількох референтних груп – і мас, і передової інтелігенції [6, с. 34].

Відомо, що ідеальним читачем твору є сам письменник в той момент, коли він закінчив свою роботу. Всі інші реципієнти віддалені від тексту в часі і просторі.

Дійсність з характерним для сучасного суспільства міським життям, високий рівень кримінальної активності, в тому числі організованої, корупції у владі, механістичність і рутинність буття звичайної людини (як, наприклад, її філософське тлумачення С. Кубріком в своїй кіно творчості (див. більше в [2]), підштовхують до створення текстів жанру *crime fiction*. Це обумовлюється тим, що цей художній жанр в певній мірі сприяє регулюванню роботи соціальної системи через вплив на свідомість окремої людини, яка споживає і інтерпретує такий художній текст.

Якщо форма художнього твору є “романом в романі”, то експліцитним автором може виступати й персонаж світу художнього тексту; співавтором є і режисер/актор в екранізації/постановці твору, або його перекладач.

З іншої сторони, в шістдесяті роки було декларовано й лозунг про те, що автор помер, а всі тексти є лише колажем, калейдоскопом інтертекстуальних елементів (що можуть бути розпізнаними тільки культурно підготовленим адресатом), які біло складено в певне ціле, що характеризується відкритістю границь. При цьому одним з центральних принципів побудови художнього тексту стає його формульність і жанрова ідентифікація (наприклад, казки, легенди, детективи, інші серії літературних або екранних текстів). Це пояснюється тим, що обов’язкова притаманна таким творам повторюваність, завжди легше сприймається реципієнтом (як окремим індивідом, так і групою), приносить йому радість впізнання, ставить адресата в ситуацію “вибору, вільної семантичної і ідентифікаційної валентності: віри/зневіри, дидактики/гри, фольклорної анонімності/літературного присвоєння авторства” (переклад наш – Г.К.) [6, с. 89]. Л.В. Сафронова вказує на те, що протидіяти стилістичному зношенню традиції (в тому числі політичної демагогії), соціальній тиранії може діалог між автором і мовою, несвободі від якої все ж надається перевага і краща перспектива. Паномовна позиція постмодерністів підводить їх до концепції “смерті суб’єкта”, через якого говорить мова (М. Фуко), “смерті автора” (Р. Барт) і смерті читача, в кінці кінців [6, с. 87-88].

Навіть не приймаючи таку теорію, неможна не відмітити, що автори вказаного періоду створюють собі маски для того, щоби сподобатися публіці і бути нею почутими. В цю маску вони вкладають такі якості як

“компанійство, терпимість, доступність, панібратство, еротичність, детективність” [6, с. 39].

При цьому, подібне авторське маскування переносить основний тягар відповідальності за тлумачення тексту на реципієнта. Зокрема, У. Еко зазначає, що “емпіричні читачі прочитують текст по-різному, і не існує закону, що їм вказує, як саме читати, а тому вони часто використовують тексти як місце, де функціонують свої власні емоції, що народилися поза текстом або були нав'язані ним випадково” (переклад наш – Г.К.) [4, с. 19]. Таким чином, адресат несвідомо створює свій текст, вірніше його образ, що може допомогти йому навчитися проводити аналіз свого психічного стану і поведінки. Отже, художній твір виконує терапевтичну функцію як для свого продуцента, так і для реципієнта. У. Еко приводить декілька прикладів різних тлумачень творів, пояснює поведінку їх адресатів в “літературному лісі”. Серед наведених прикладів виділяється аналіз “багаточарового” зачину “Пінокіо” Карло Коллоді (“Давным-давно жил да был... “Король!” – воскликнут мои маленькие читатели. Нет, не угадали. Давным-давно жил да был кусок дерева”) [4, с. 22]. При інтерпретації цього текстового фрагменту породжується цілий ряд психоаналітичних, антропологічних і сагіричних (часом добре обґрунтованих) трактувань “Пінокіо” [4, с. 23].

Реципієнт, безумовно, приймає участь в створенні нових значень тексту, що сприймається. У. Еко вказує, що домислювання представляє собою обов'язків емоційний аспект читання, що породжує сподівання і страхи, а також переживання, які виникають, коли ми починаємо віртуально проживати долі персонажів [4, с. 94].

Після М. Фуко вже не потрібно доводити, що присвоєння авторства є тотожним присвоєнню символічної влади. Однак, в цьому випадку, стверджується вельми дивна або, принаймні, суперечлива модель авторства: на перший погляд тут відкидається персональне авторство і стверджується його анонімна, фольклорно-міфологічна модель; але при цьому припускається, що саме людина є медіумом анонімного дискурсу, яким згідно з міфологічними уявленнями, світ сам розповідає про свою природу і сутність. Розглядаючи дискурс Й. Сталіна М. Липовецький зазначає, що така парадоксальна модель авторства репрезентована в таких сакральних текстах сталінської культури, як “Стишлий курс” і “Біографія Сталіна” [7].

Граючи з адресатом, маніпулюючи його свідомістю, автор “якісного” художнього тексту вміло застосовує й регулює хід сюжету за допомогою саспенсу (“suspense”) і сповільнення (“stretching”). Наприклад, аналізуючи гру Я. Флемінга з читачем, У. Еко вказує, що, сповільнюючись в точці дежа-вю, адресат може ідентифікувати себе з його героєм, Дж. Бондом, і помріяти про те, що він стане таким самим [4, с. 126].

Цікаво, що кількість і якість авторів можна також простежити з точки зору психофізіології. Врахування таких можливостей і потреб індивідів, що сприймають художній текст, так званих матриць комунікації (по З. Фройдю, К.-Г. Юнгу, М. Мерло-Понті), сьогодні доволі часто застосовується як в рекламних текстах і

нейролінгвістичному програмуванні, так і в сучасному художньому тексті, оскільки він набуває властивостей колективного продукту. Конвеєр серійного виробництва текстів комбінує в собі комерційний інтерес, а також реалізацію творчої літературної і видавничої стратегії. Тому, к числу авторів можна віднести і продюсера, і видавця, і маркетолога, тощо [6, с. 136].

Висновки. В пізньомодерній і постмодерній культурі фігура автора художнього тексту є питанням, що досі викликає дискусію науковців і митців. На зміну однозначній трактовці автора, як індивіда, що створює повідомлення, приходять розуміння неоднозначності, контекстуальності і множинності авторів. Автор твору до певної міри де персоналізується, продукуючи свій текст. Він постійно запрошує реципієнта до переписування, інтерпретації та активної участі в конструюванні своїх смислів як прояву процесу самопізнання.

Список використаних джерел:

1. Аверинцев С.С. София-Логос. Словарь. / С.С. Аверинцев. – К.: Дух і літера, 2006. – 902 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://terme.ru/dictionary/1019295/word/avtor>
2. Аронсон Олег Коммуникативный образ (Кино. Литература. Философия). – М.: Новое литературное обозрение, 2007. – 384 с.
3. Фуко Мишель. Воля к истине: по ту сторону знания, власти и сексуальности. Работы разных лет. / пер. с франц. – М.: Касталь, 1996. – 448 с.
4. Эко У. Шесть прогулок в литературных лесах (Six Walks in the Fictional Woods) / У. Эко, пер. с англ. А. Глебовской. – СПб.: Symposium, 2014 – 285 с.
5. Эко У. Открытое произведение: Форма и неопределенность в современной поэтике / У. Эко. – СПб.: Академический проект, 2004 – 384 с.
6. Сафронова Л.В. Постмодернистский текст: поэтика манипуляции / Л.В. Сафронова. – СПб.: ИД “Петрополис”, 2009. – 212 с.
7. Липовецкий М. Сказковласть: “Тараканище Сталина” / М. Липовецкий [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nlo.magazin.ru/scientist/main.html>

References (translated & transliterated)

1. Averintsev S.S. Sofiya-Logos. Slovar. / S.S. Averintsev. – K.: Duh i litera, 2006. – 902 s. [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://terme.ru/dictionary/1019295/word/avtor>
2. Aronson Oleg Kommunikativnyy obraz (Kino. Literatura. Filosofiya). – M.: Novoe literaturnoe obozrenie, 2007. – 384 s.
3. Fuko Mishel. Volya k istine: po tu storonu znaniya, vlasti i seksualnosti. Raboty raznyh let. / Per. s frants. – M.: Kastal, 1996. – 448 s.
4. Eko U. Shest progulok v literaturnyh lesah (Six Walks in the Fictional Woods) / U. Eko, per. s angl. A. Glebovskoy. – SPb.: Symposium, 2014 – 285 s.
5. Eko U. Otkrytoe proizvedenie: Forma i neopredelennost v sovremennoy poetike / U. Eko. – SPb.: Akademicheskii proekt, 2004 – 384 s.
6. Safronova L.V. Postmodernistskiy tekst: poetika manipulyatsii / L.V. Safronova. – SPb.: ID “Petropolis”, 2009. – 212 s.
7. Lipovetskiy M. Skazkovlast: “Tarakanishche Stalina” / M. Lipovetskiy [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://nlo.magazin.ru/scientist/main.html>

Krapivnyk G. O., doctoral of department of philosophy, Kharkiv national pedagogical university the name of G.S. Skovoroda (Ukraine, Kharkiv), gileya.org.ua@gmail.com

Fiction text authors and co-authors in the culture of the late Modernity and Postmodernity

In the culture of Modernity and Postmodernity philosophical concept of the author and authorship of a fiction text is controversial. The traditional unambiguous interpretation of the author as a person who creates his own message is gradually replaced by understanding of his contextuality and multiplicity, which is associated with an ambiguous attitude of the Arts to the fiction text nature, to the closeness or openness of its semantic borders, as well as to the very potential opportunity of identifying the text author. The concept under consideration is depersonalized while producing the text, and some postmodern researchers and theorists even proclaim the

Death of the Author. It is stated that the text producer continuously encourages the recipient to rewrite, interpret and actively participate in building up new meanings as a manifestation of self-cognition. Thus, frequently unconsciously, text addressees become its coauthors, who perceive, construe and assess the virtual reality, created by the addressor.

Anthropocentric approach implies that the process of verbal transmission of personal experience may be considered therapeutic since the speaker denotes and expresses the ideas, which could be hidden deep inside or have no clear form. Fiction manifests the above addressee's ideas in specific literary forms and stories. Thus, the person's "self" returns to its usual comfortable environment, which encourages harmonization with the inner and outer world. Studying psychoanalytical interpretations of the crime fiction stories is determined by the fact that this genre has been one of the central ones in the modern formulaic literature. On the one hand, a crime fiction text assists in diagnosing the mental state of its producer. On the other, the mystery inherent in any detective story, as well as the depiction of the shadow side of life, crime and transgression may be applied in the mental diagnostics of the text recipients as it becomes evident how well they can use the techniques of self-observation and self-control of their instincts. Further, crime fiction stories may promote normalization of the accurately diagnosed mental state of an individual or a group in the conditions of the contemporary mass urban culture.

It was proven that crime fiction texts show anthropological features of the contemporary mass urban individualistic culture. The author indicates that the specifics of the genre are in the fact that its texts are nearly always associated with a crime, as a secret, which needs revealing. It is important that investigation normally results in the victory of the good over the evil. Detective texts reflect the ongoing public thinking processes concerning the phenomenon of aggression. These texts also assist in identifying, in particular, people's proneness for aggression, analyses the reasons of emergence, nature and essence of the phenomenon from philosophical, culturalological, sociological, psychoanalytical and other points of view. The crime fiction text also considers the relations between aggression, violence and pain, encourages search and finding the ways of their mitigation for both an individual and the society on the whole.

Keywords: author, fiction text, Modernity, Postmodernity, multiplicity, interpretation.

Кравивник А. А., докторант кафедри філософії, Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди (Україна, Харків), gileya.org.ua@gmail.com

Автор и соавторы художественного текста в культуре позднего Модерна и постмодерна

В культуре позднего Модерна и постмодерна философская проблема автора и авторства художественного текста имеет дискуссионный характер. На смену традиционной однозначной трактовке концепта автора, как человека, который создает собственное сообщение, приходит понимание его контекстуальности и множественности, что связано с неоднозначным отношением гуманитарной науки к природе художественного текста, к закрытости или открытости его смысловых границ, а также к самой потенциальной возможности идентификации автора текста. Рассматриваемый концепт в определенной степени деперсонализируется, производя свой текст. Он постоянно приглашает реципиента к переосмыслению, интерпретации и активному участию в построении новых смыслов как проявлению процесса самопознания.

Ключевые слова: автор, художественный текст, Модерн, постмодернизм, множественность, интерпретация.

* * *

УДК 792.7

Калужська В. О.
аспірантка, Київський національний університет
культури та мистецтв (Україна, Київ),
gileya.org.ua@gmail.com

МАСОВІ ВИДОВИЩА ЕСТРАДИ

Визначається специфіка інституалізації естрадного мистецтва в контексті етнокультури, індустріальної культури, культури постіндустріальної. Надаються дані щодо ландшафтного виміру сценізму естради.

Ключові слова: культура, мистецтво естради, інституалізація, сцена.

Естрада як засіб інституалізації масових видів ще мало вивчена. Частково цієї теми торкалися дослідники М. Поплавський, В. Беньямин, А. Варганов, Л. Васильєва, М. Хренов та ін., адже потрібно визначити принципи інституалізації естради як специфічної масової події.

Мета статті – визначити типологію формування жанрових форм естрадного мистецтва.

Масове видовище – це реальність, яка утворюється як феномен культурних ремінісценцій або культурних проєкцій публічності, що здійснюються в своєрідних вимірах масовості. Йдеться про різні можливості оцінювання цих вимірів. Як відомо, за А. Тоффлером, у культурно-історичному процесі ХХ століття визначаються три хвилі – перша, друга і третя [4]. Якщо перша належить доіндустріальному суспільству, тобто дорівнює етнокультурі, друга цілком вписується в індустріальне суспільство, широкий розвиток технологій, то третя – в постіндустріальне суспільство. Вже ці три обшири, звичайно, дають можливість визначити феномен масовості як етнокультурний, індустріально-зазначений в рамках тих технологій які стають пріоритетними, а це фото, кіно, телебачення, згодом мас-медіа, і постіндустріальне суспільство, яке формується на підставі вже новітніх технологій і нових ціннісних орієнтацій, що пов'язано з масовістю, яка презентується як своєрідний продукт екранного виробництва.

Саме третя хвиля, в яку ми потрапляємо, за А. Тоффлером, яка продовжується зараз, турбує всіх, бо вона несе в собі саме ті виміри, які визначають контекст сучасного культуротворення. “Утворюється нова цивілізація. Але де місце в ній для нас? – запитує А. Тоффлер. Чи не означають сучасні технологічні зміни й соціальні зрушення кінець дружби, любові, зобов'язань, спільності і турботи?”

Це правомірні запитання. Вони виникають з резонних побоювань і тільки наївний технократ міг би безтурботно їх відкинути. Досить нам озирнутися навкруги, як ми знайдемо широко розповсюджені свідчення психологічного розладу. Це неначе бомба розірвалася в нашій громадській “психосфері”. Фактично ми є свідками не просто розбиття на друзки техносфери, інфосфери або ж соціосфери другої хвилі, але також і водночас її психосфери” [4, с. 286].

Так, автор вводить нове поняття “психосфера”, яке в певній мірі свідчить про те, що масова культура має сферізм, має свої обшири, має свою оптику, має свої виміри, які так чи інакше потребують інституалізації саме в рамках специфікованої діяльності, в даному випадку естрадного мистецтва.

Можна стверджувати, що засоби інституалізації, які виникають в естраді, будемо казати, першої хвилі, тобто в етнокультурному вимірі, а це приблизно початок ХІХ ст. і визначення соціальних інституцій у вигляді видовищних реалій естрадного мистецтва протягом майже 70 років, дають можливість стверджувати, що цей період був пов'язаний з тим, що можна зараз означити такими постмодерними образами як “ленд-арт”, тобто мистецтво відкритого простору, ландшафтне мистецтво, єдність естради, підмостків естрадного виконавства з ландшафтом, єдність з природою. Весь цей простір зараз поновлюється вже на третьому етапі свого розвитку, в період третьої хвилі, за А. Тоффлером, але він вже набуває вимірів екологічно стурбованих і екологічно зазначених музейних інсталяцій.

Так О. Зінкевич в книзі “Концерт і парк на крутоярі...” пише: “Літні симфонічні концерти під відкритим небом – давня традиція Києва. З закінченням зимового концертного сезону оркестр (його основу